

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

EDUcentrum

DEMOKRATICKÁ
ŠKOLA

Metodický list

Národnostní menšiny v ČR Národnost vs. občanství

Časová náročnost:	40 minut
Cílová skupina:	2. ročník SŠ
Počet studentů:	30
Vzdělávací oblast:	Základy společenských věd
Průřezová témata:	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Klíčové kompetence:	Kompetence komunikativní Kompetence sociální a personální
Pomůcky:	Distančně: statistická data a otázky v elektronické formě (mohou být uloženy na Padletu, nástěnce, nebo pošleme do chatu), vytvořené skupiny, Mentimeter Prezenčně: tabule/projektor, papíry do dvojice, statistiky vytisknuté do dvojice nebo zvětšené rozvěšené ve třídě
Klíčová slova:	národnost, občanství, cizinci, rasismus a xenofobie, sociální skupiny a menšiny
Způsob ověření:	PREZENČNÍ – DISTANČNÍ
Autor, datum:	Mgr. Lenka Quintero

ANOTACE aneb O ČEM JE TATO AKTIVITA?

Po úvodní evokaci studenti ve dvojicích pracují se statistickými daty o národnostech a cizincích v ČR. Aktivita si kladou za cíl dovést studenty k zamyšlení nad pojmy národnost, občanství, nad výskytem cizinců na našem území. A následně diskutovat o zjištěných jevech.

CÍLE

- Student zná počet a složení cizinců v ČR.
- Student vysvětlí rozdíl mezi národností a občanstvím.
- Student analyzuje a interpretuje statistická data.
- Student diskutuje o zastoupení cizinců z různých zemí v ČR a důvodech jejich pobytu zde.
- Student zdůvodní rozdíly mezi údaji o cizincích.

POPIS PRŮBĚHU AKTIVITY aneb JAK NA TO?

Distanční forma:

Evokace:

Studentům předložíme přesmyčky názvů států EU, ve kterých je největší podíl cizinců: BOULE SMRCKU (= Lucembursko 47 % cizinců), CEJN KŠILT STEHNO (Lichtenštejnsko 34 %), CO SKRÝVÁŠ (Švýcarsko 25 %), TLAMA (Malta 17 %) Každý sám se má pokusit najít názvy těchto států, poté si řekneme řešení a sdělíme studentům podíl cizinců. Necháme studenty tipovat, kolik asi je cizinců v ČR (5,2 %).

Uvědomění:

Vysvětlíme studentům rozdíl mezi národností a občanstvím, zeptáme se, jestli je někdo ve třídě s jiným občanstvím nebo se hlásí k jiné národnosti. Ptáme se, jak je v ČR určováno občanství, jak může cizinec získat občanství, a jestli s tím mají nějakou zkušenost. Informace doplníme podle potřeb:

Národnost

- příslušnost k nějakému národu
- národnost si určíme sami, podle toho, kým se cítíme být

Státní občanství

- členství jedince v daném státním útvaru na území státu
- občanství je nám určeno podle zákona
- vyplývají z něj práva a povinnosti.

Následuje práce se statistickými údaji ČSÚ, které se týkají národností a cizinců v ČR. Studentům pošleme několik tabulek a grafů (v příloze) a dáme jim za úkol, aby v nich našli

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

EDUcentrum

odpovědi na zadané otázky (v příloze), pracovat budou ve dvojicích. V našem případě při distanční výuce byli studenti rozděleni do "místností" a podklady k práci byly umístěny na "padlet" (virtuální nástěnku). Odkaz na zdroje je potřeba poslat ještě před odesláním studentů do skupin! Jednotlivé dvojice psaly odpovědi průběžně do chatu své skupiny, takže můžeme hned kontrolovat, jak pracují. Výhodou je, že ostatní skupiny odpovědi nevidí. Poté studenti říkají, co zjistili (vyvoláme vždy jednu dvojici). Pokud se na něčem neshodnou, dokládají své tvrzení. U každé otázky se ptáme ještě na doplňující informace, případně o zjištěných diskutujeme.

Reflexe:

Klademe otázky: Co pro vás znamená mít českou (případně jinou) národnost? Pomocí Mentimeteru vytvoříme "wordcloud", kde každý student napíše 3 slova na otázku: Co pro vás znamená být Čechem? Studenti, kteří se necítí být Čechy, slova nepíší. Mohou buď říct, co pro ně znamená jejich národnost, nebo okomentovat výsledek wordcloudu.

Prezenční forma:

Přesmyčky napíšeme na tabuli; každá dvojice píše odpovědi na papír (otázky můžeme napsat na tabuli), pokud nechceme statistiky tisknout pro každou dvojici, můžeme je zvětšit a vyvěsit ve třídě, studenti tak musí chodit a vyhledávat údaje; pro reflexi můžeme použít brainstorming a odpovědi píšeme opět na tabuli.

CO UKÁZALA PRAXE A REFLEXE?

Studenti byli překvapeni množstvím cizinců v některých zemích a pro ČR tipovali mnohem vyšší čísla. Upřesnili jsme si tedy, že za cizince je z právního hlediska považována osoba s jiným státním občanstvím, ale mohou tu být cizinci, kteří už české občanství získali.

Bylo velmi praktické zvolit metodu psaní odpovědí do chatu skupin, učitel může kontrolovat odpovědi, napovídat a vidí, kdy může práci ve skupinách ukončit. Ukázalo se ale, že po návratu do společné místnosti už studenti své odpovědi nevidí, takže při hodnocení odpovědí si museli vzpomenout, co tam psali. Práci ve skupinách stihli za 10 minut. Studenti většinou správné odpovědi nacházeli.

Na odpovědi a diskuse o nich nám ale zbylo málo času a vyplnění mentimeteru bylo již po konci hodiny. K výsledkům se tedy vrátíme příště.

DALŠÍ POZNÁMKY, TIPY NEBO DOPORUČENÍ

Tato aktivita se dá dobře propojit s metodickým listem "Proč (ne)přijímat cizince".

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Otázky ke statistikám národností v ČR

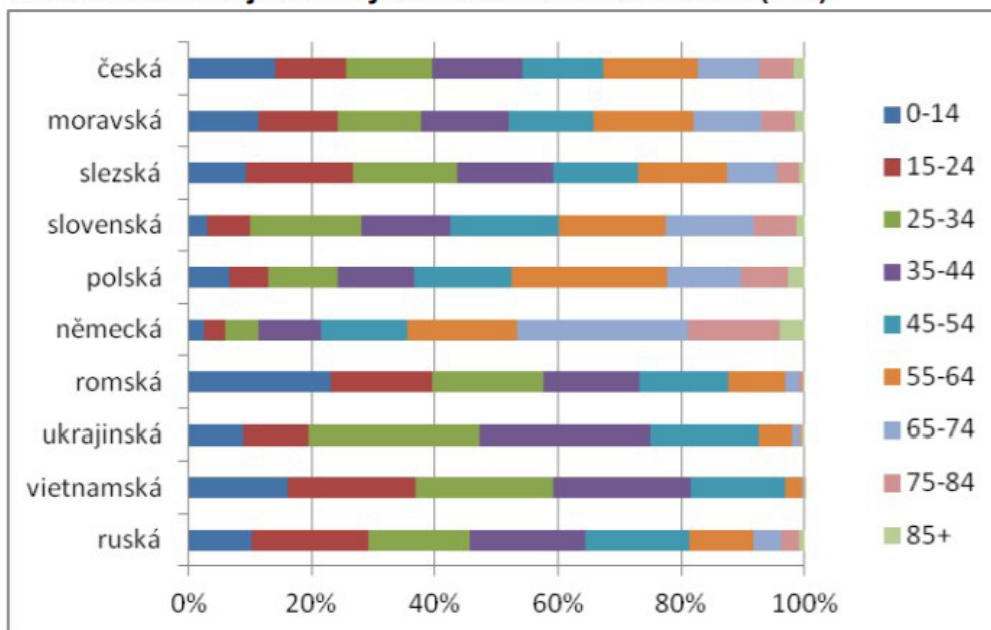
1. Když nepočítáme sousední země, která 3 státní občanství jsou u nás nejvíce zastoupená?
 2. Jakého občanství jsou nejčastěji lidé hlásící se k národnosti slovenské, německé, ukrajinské?
 3. Jaký je rozdíl ve věkové struktuře Ukrajinců a Němců u nás?
 4. Kolik % lidí se hlásilo k moravské národnosti v minulém sčítání lidu?
 5. Kolik u nás žije Romů?
-

Otázky ke statistikám

1. Když nepočítáme sousední země, která 3 státní občanství jsou u nás nejvíce zastoupená?
Ukrajinské, vietnamské a ruské
Ptáme se proč: všechny za komunismu spřátelené země
2. Jakého občanství jsou nejčastěji lidé hlásící se k národnosti slovenské, německé, ukrajinské?
České, české, ukrajinské
Upozorníme na rozdíl národnost x občanství Čím to je? Slováci, Němci jsou tu velmi dlouho, získat občanství pro Ukrajince je komplikované.
3. Jaký je rozdíl ve věkové struktuře Ukrajinců a Němců u nás?
Ukrajinců nejvíce v produktivním věku, Němců více starších
Proč? Ukr. Sem jezdí především za prací, Němci ne
4. Kolik % lidí se hlásilo k moravské národnosti v minulém sčítání lidu?
5% Přemýšlíme společně, co to znamená být "moravák", proč se tito lidé takto cítí?
Upozorníme na možnost vybrat více národností.
5. Kolik u nás žije Romů?
Studenti si jistě všimnou, že počet lidí hlásících se k romské národnosti je příliš nízký. Společně diskutujeme, proč tomu tak je. (podle odhadů je v ČR asi 240 000 Romů, při sčítání uvedlo jen 13 tis. Národnost romskou.

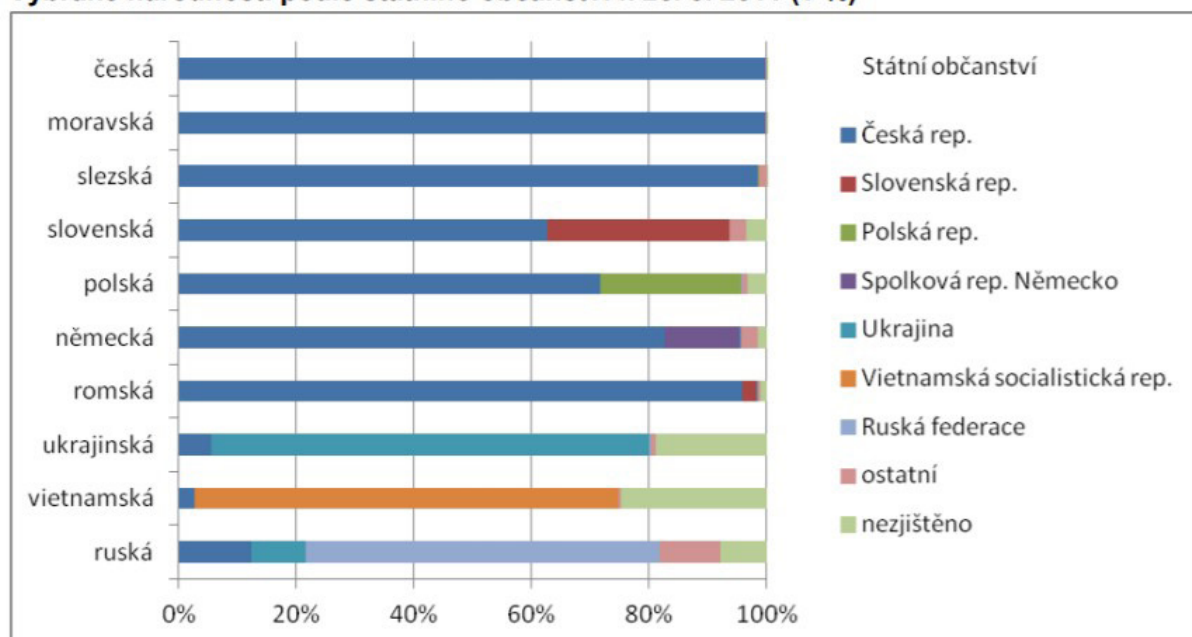

Věková struktura jednotlivých národností k 26. 3. 2011 (v %)

Český statistický úřad, Analýza z 30.6.2014 <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

Vybrané národnosti podle státního občanství k 26. 3. 2011 (v %)

Český statistický úřad, Analýza z 30.6.2014 <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Obyvatelstvo podle národnosti v letech 2001 a 2011

Národnost	2001		2011		Index 2011/2001 v %
	abs.	v %	abs.	v %	
Obyvatelé celkem	10 230 060	100,0	10 436 560	100,0	102,0
v tom:					
Osoby hlásící se k jedné národnosti	10 044 255	98,2	7 630 246	73,1	76,0
v tom:					
česká	9 249 777	90,4	6 711 624	64,3	72,6
moravská	380 474	3,7	521 801	5,0	137,1
slezská	10 878	0,1	12 214	0,1	112,3
slovenská	193 190	1,9	147 152	1,4	76,2
polská	51 968	0,5	39 096	0,4	75,2
německá	39 106	0,4	18 658	0,2	47,7
romská	11 746	0,1	5 135	0,0	43,7
maďarská	14 672	0,1	8 920	0,1	60,8
vietnamská	17 462	0,2	29 660	0,3	169,9
ukrajinská	22 112	0,2	53 253	0,5	240,8
ruská	12 369	0,1	17 872	0,2	144,5
ostatní	40 501	0,4	58 289	0,6	143,9
Osoby s dvoji národností	12 978	0,1	163 648	1,6	1261,0
v tom:					
česká a moravská	.	.	99 028	0,9	x
česká a slovenská	2 783	0,0	17 666	0,2	634,8
česká a romská	698	0,0	7 026	0,1	1006,6
česká a německá	.	.	6 158	0,1	x
ostatní kombinace	9 497	0,1	33 770	0,3	355,6
Neuvedeno	172 827	1,7	2 642 666	25,3	1529,1

Český statistický úřad, Analýza z 30.6.2014 <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1-1. Cizinci celkem podle státního občanství k 31. 12. 2019¹⁾

Foreigners, total by citizenship as at 31 December 2019¹⁾

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Source: Directorate of Foreign Police Service

Státní občanství	2019		Citizenship
	celkem <i>Total</i>	pobyt nad 12 měsíců <i>Residence for 12+ months</i>	
Celkem cizinci	593 366	582 336	Foreigners, total
Celkem EU 28	245 292	245 292	EU28, total
Belgie	846	846	Belgium
Bulharsko	17 183	17 183	Bulgaria
Dánsko	466	466	Denmark
Estonsko	246	246	Estonia
Finsko	440	440	Finland
Francie	4 409	4 409	France
Chorvatsko	3 041	3 041	Croatia
Irsko	923	923	Ireland
Itálie	5 682	5 682	Italy
Kypr	176	176	Cyprus
Litva	840	840	Lithuania
Lotyšsko	656	656	Latvia
Lucembursko	29	29	Luxembourg
Maďarsko	7 675	7 675	Hungary
Malta	48	48	Malta
Německo	21 478	21 478	Germany
Nizozemsko	3 325	3 325	Netherlands
Polsko	21 767	21 767	Poland
Portugalsko	747	747	Portugal
Rakousko	3 672	3 672	Austria
Rumunsko	16 824	16 824	Romania
Řecko	1 782	1 782	Greece
Slovensko	121 278	121 278	Slovakia
Slovinsko	509	509	Slovenia
Španělsko	1 804	1 804	Spain
Švédsko	1 114	1 114	Sweden
Velká Británie	8 332	8 332	United Kingdom
Celkem ostatní země	348 074	337 044	Other countries, total
Afgánistán	300	256	Afghanistan
Albánie	504	472	Albania
Alžírsko	763	753	Algeria
Angola	129	129	Angola
Argentina	206	191	Argentina
Arménie	1 924	1 884	Armenia
Austrálie	626	574	Australia
Ázerbájdžán	1 373	1 244	Azerbaijan
Bahrajn	17	15	Bahrain
Bangladéš	689	667	Bangladesh
Barbados	1	1	Barbados
Belize	3	3	Belize
Bělorusko	6 920	6 625	Belarus
Benin	35	35	Benin
Bhútán	1	1	Bhutan
Bolívie	70	68	Bolivia, Plurinational State of
Bosna a Hercegovina	2 283	2 256	Bosnia and Herzegovina
Botswana	35	35	Botswana
Brazílie	984	904	Brazil
Burkina Faso	26	17	Burkina Faso
Burundi	3	3	Burundi
Čad	5	5	Chad
Černá Hora	200	190	Montenegro
Čína	7 673	7 399	China

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1-1. Cizinci celkem podle státního občanství k 31. 12. 2019¹⁾

Foreigners, total by citizenship as at 31 December 2019¹⁾

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Source: Directorate of Foreign Police Service

Státní občanství	2019		Citizenship
	celkem <i>Total</i>	pobyt nad 12 měsíců <i>Residence for 12+ months</i>	
Dominika	3	3	<i>Dominica</i>
Dominikánská republika	66	58	<i>Dominican Republic</i>
Džibutsko	2	1	<i>Djibouti</i>
Egypt	1 141	1 077	<i>Egypt</i>
Ekvádor	96	88	<i>Ecuador</i>
Eritrea	5	5	<i>Eritrea</i>
Etiopie	140	132	<i>Ethiopia</i>
Fidži	6	6	<i>Fiji</i>
Filipíny	2 250	2 221	<i>Philippines</i>
Gabon	10	10	<i>Gabon</i>
Gambie	10	10	<i>Gambia</i>
Ghana	453	428	<i>Ghana</i>
Grenada	7	7	<i>Grenada</i>
Gruzie	1 661	1 588	<i>Georgia</i>
Guatemala	32	32	<i>Guatemala</i>
Guinea	75	74	<i>Guinea</i>
Guinea-Bissau	18	18	<i>Guinea-Bissau</i>
Guyana	3	3	<i>Guyana</i>
Haiti	8	8	<i>Haiti</i>
Honduras	37	33	<i>Honduras</i>
Hongkong	33	20	<i>Hong Kong</i>
Chile	194	157	<i>Chile</i>
Indie	4 923	4 474	<i>India</i>
Indonésie	397	381	<i>Indonesia</i>
Irák	352	335	<i>Iraq</i>
Írán	747	626	<i>Iran (Islamic Republic of)</i>
Island	46	46	<i>Iceland</i>
Izrael	1 169	1 103	<i>Israel</i>
Jamajka	13	13	<i>Jamaica</i>
Japonsko	1 784	1 509	<i>Japan</i>
Jemen	193	172	<i>Yemen</i>
Jižní Afrika	396	370	<i>South Africa</i>
Jižní Súdán	2	2	<i>South Sudan</i>
Jordánsko	292	255	<i>Jordan</i>
Kambodža	61	60	<i>Cambodia</i>
Kamerun	117	113	<i>Cameroon</i>
Kanada	997	887	<i>Canada</i>
Kapverdy	24	18	<i>Cape Verde</i>
Kazachstán	5 940	5 161	<i>Kazakhstan</i>
Keňa	91	85	<i>Kenya</i>
Kolumbie	395	362	<i>Colombia</i>
Konžská demokratická republika	73	72	<i>Congo (the Democratic Republic of the)</i>
Konžská republika	43	43	<i>Congo</i>
Korejská lidově demokratická republika	1	1	<i>Korea (the Democratic People's Republic of)</i>
Korejská republika	2 475	1 981	<i>Korea (the Republic of)</i>
Kosovo	1 334	1 307	<i>Kosovo</i>
Kostarika	137	135	<i>Costa Rica</i>
Kuba	406	403	<i>Cuba</i>
Kuvajt	23	22	<i>Kuwait</i>
Kyrgyzstán	1 174	1 060	<i>Kyrgyzstan</i>
Laos	29	29	<i>Lao People's Democratic Republic</i>
Lesotho	1	1	<i>Lesotho</i>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1-1. Cizinci celkem podle státního občanství k 31. 12. 2019¹⁾

Foreigners, total by citizenship as at 31 December 2019¹⁾

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Source: Directorate of Foreign Police Service

Státní občanství	2019		Citizenship
	celkem Total	pobyt nad 12 měsíců Residence for 12+ months	
Libanon	334	318	Lebanon
Libérie	5	5	Liberia
Libye	222	208	Libya
Lichtenštejnsko	2	2	Liechtenstein
Macao	2	1	Macao
Madagaskar	21	21	Madagascar
Malajsie	158	137	Malaysia
Malawi	2	2	Malawi
Maledivy	20	4	Maldives
Mali	29	29	Mali
Maroko	386	368	Morocco
Mauricius	48	46	Mauritius
Mauritánie	3	3	Mauritania
Mexiko	772	659	Mexico
Moldavsko	5 880	5 831	Moldova (the Republic of)
Mongolsko	9 844	9 596	Mongolia
Mosambik	9	8	Mozambique
Myanmar	27	26	Myanmar
Namibie	34	28	Namibia
Nauru	1	1	Nauru
Nepál	1 159	1 144	Nepal
Niger	2	2	Niger
Nigérie	732	712	Nigeria
Nikaragua	20	16	Nicaragua
Norsko	305	305	Norway
Nový Zéland	188	179	New Zealand
Omán	32	9	Oman
Pákistán	632	602	Pakistan
Palestina	176	167	Palestine, State of
Panama	38	34	Panama
Papua Nová Guinea	11	10	Papua New Guinea
Paraguay	16	16	Paraguay
Peru	241	232	Peru
Pobřeží slonoviny	78	75	Côte d'Ivoire
Rusko	38 010	35 735	Russian Federation
Rwanda	24	23	Rwanda
Salvador	38	35	El Salvador
San Marino	1	1	San Marino
Saúdská Arábie	115	103	Saudi Arabia
Senegal	66	66	Senegal
Severní Makedonie	2 342	2 307	North Macedonia
Seychely	11	10	Seychelles
Sierra Leone	14	14	Sierra Leone
Singapur	101	85	Singapore
Somálsko	3	3	Somalia
Spojené arabské emiráty	5	3	United Arab Emirates
Spojené státy	7 245	6 439	United States of America
Srbsko	5 593	5 460	Serbia
Srbsko a Černá Hora	110	110	Serbia and Montenegro (Yugoslavia)
Súdán	57	54	Sudan
Surinam	12	11	Suriname
Svatá Lucie	2	2	Saint Lucia
Svatý Kryštof a Nevis	1	1	Saint Kitts and Nevis

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1-1. Cizinci celkem podle státního občanství k 31. 12. 2019¹⁾

Foreigners, total by citizenship as at 31 December 2019¹⁾

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Source: Directorate of Foreign Police Service

Státní občanství	2019		Citizenship
	celkem <i>Total</i>	pobyt nad 12 měsíců <i>Residence for 12+ months</i>	
Svatý Tomáš a Princův ostrov	1	1	Sao Tome and Principe
Svatý Vincenc a Grenadiny	1	1	Saint Vincent and the Grenadines
Sýrie	907	876	Syrian Arab Republic
Šrí Lanka	154	146	Sri Lanka
Švýcarsko	676	676	Switzerland
Tádžikistán	178	170	Tajikistan
Tanzanie	25	23	Tanzania, United Republic of
Thajsko	1 318	1 304	Thailand
Tchaj-wan	461	335	Taiwan (Province of China)
Togo	12	12	Togo
Tonga	4	4	Tonga
Trinidad a Tobago	8	7	Trinidad and Tobago
Tunisko	1 088	1 074	Tunisia
Turecko	2 893	2 314	Turkey
Turkmenistán	54	47	Turkmenistan
Uganda	35	34	Uganda
Ukrajina	145 153	142 916	Ukraine
Uruguay	29	28	Uruguay
Uzbekistán	2 249	2 190	Uzbekistan
Vanuatu	1	1	Vanuatu
Venezuela	212	199	Venezuela, Bolivarian Republic of
Vietnam	61 910	61 844	Viet Nam
Zambie	59	56	Zambia
Zimbabwe	86	78	Zimbabwe
Bez státního občanství + nezjištěno + ostatní	726	718	Stateless + Not identified + Others

¹⁾ údaje nezahnují cizince s platným azylem na území ČR

¹⁾ Data do not include foreigners with valid asylum status on the territory of the CR.

